

מגוון ביולוגי

ושרותי המערכת האקולוגית

לרווחת האדם

ד"ר אנה טרכטנברוט
ראש תחום מגוון ביולוגי
אגף מגוון ביולוגי ושטחים פתוחים

אסיפה כללית – רשת ערים בריאות בישראל, 30.01.19

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

מי אנחנו?

אשכול משאבי טבע

אגף סביבה
חקלאית

אגף מים ונחלים

אגף מגוון ביולוגי
ושטחים פתוחים

אגף מזיקים
והדברה

מחוזות

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

יעדי האגף

- שמירה מערכתית על המגוון הביולוגי* בישראל
- שמירה מערכתית על שטחים פתוחים בישראל
- טיפול במינים פולשים (יעד אשכולי)

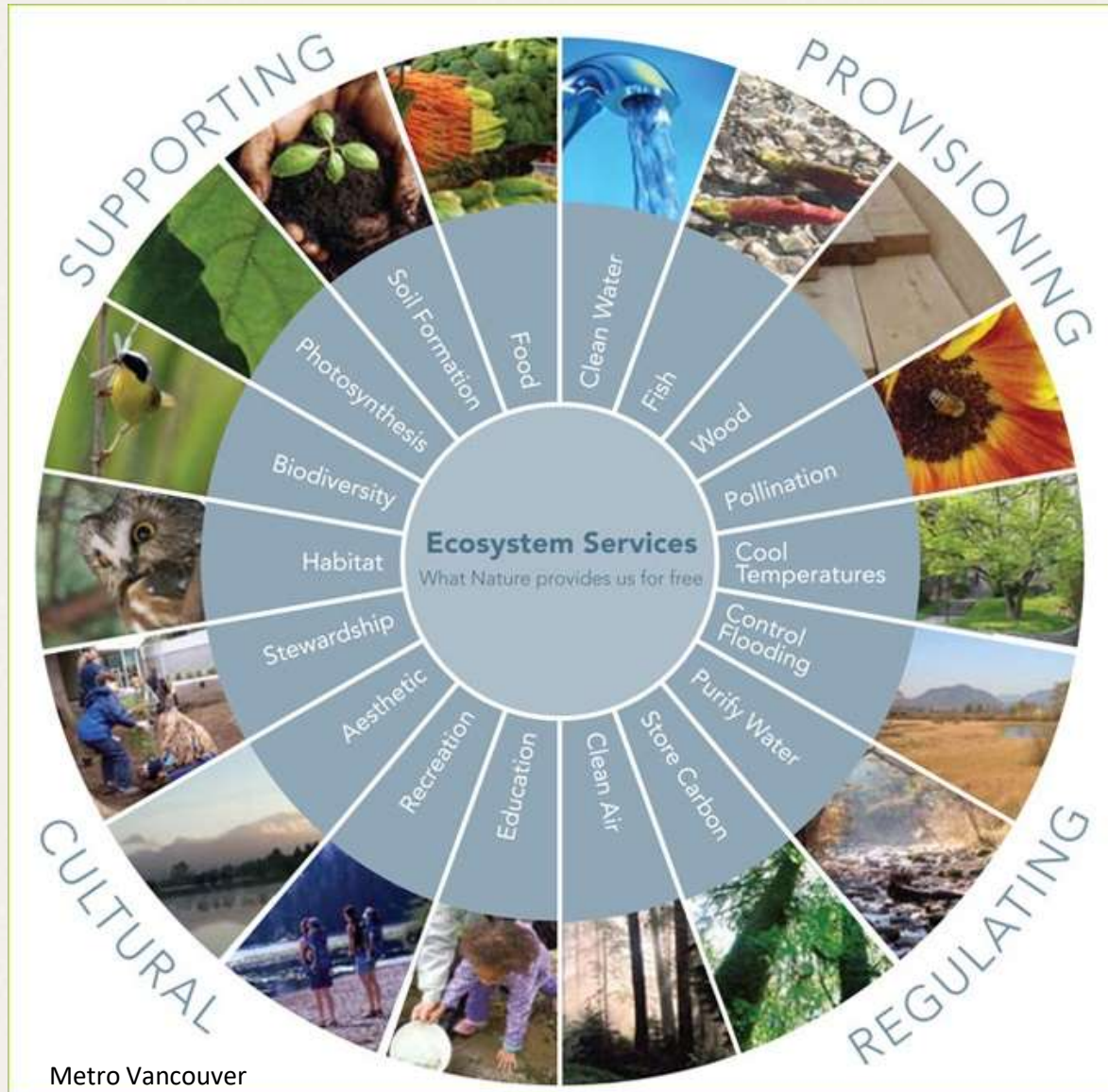
* מגוון ביולוגי - כלל השונות של צורות החיים על פני כדור הארץ על תפקודיהן

מערכות אקולוגיות מתפקדות - משאב טבע חיוני

שרותי המערכת האקולוגית - בסיס חיוני לקיום ובריאות האדם

שרותי המערכות האקולוגיות

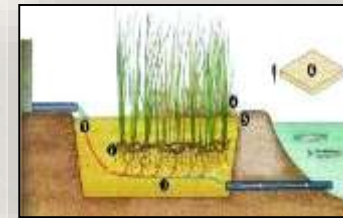

שרותי המערכת האקולוגית – תועלות בריאותיות

שרותי אספקה: המוצרים החומריים שבני אדם מפיקים מן המערכות האקולוגיות

שרותי ויסות: תרומתם של תהליכים במערכות האקולוגיות לייצוב תנאים סביבתיים עבור האדם

שרותי תרבות: שירותים המעשירים את חיי האדם ותורמים לבריאות הנפש והגוף

דוגמה - האבקה

✓ 77% מסוגי המזון בעולם מבוססים על האבקה.

✓ מגוון של יותר מ-20,000 מיני דבורי בר ומינים של פרפרים, עשים, צרעות, חיפושיות, ציפורים, עטלפים

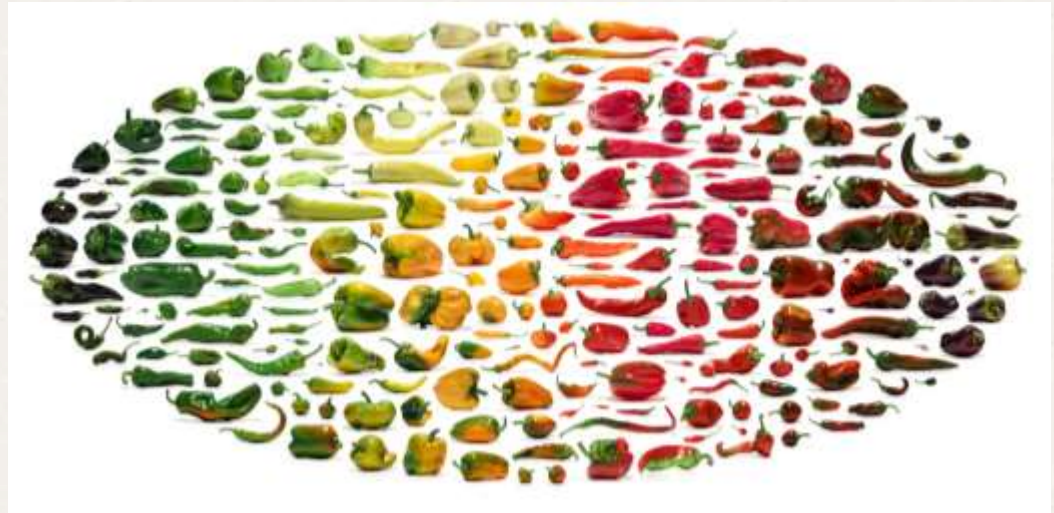
ועוד – תורמים להאבקה.

מהו המגוון הביולוגי?

- כלל השונות של צורות החיים על פני כדור הארץ על תפקודיהן
- עומד בבסיס התפקוד התקין של המערכות האקולוגיות

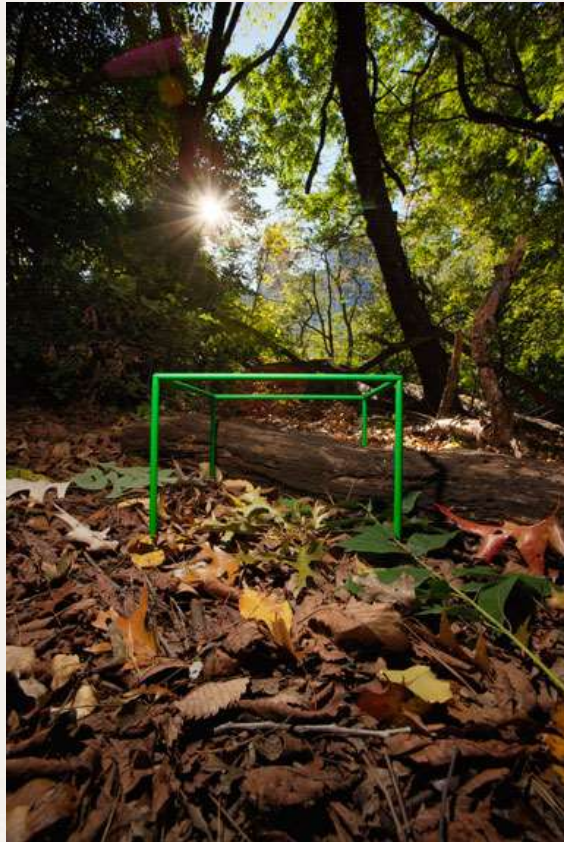
מגוון גנטי - בין פרטים של מין מסוים

מהו המגוון הביולוגי ?

כלל השונות של צורות החיים על פני כדור הארץ על תפקודיהן

מגוון מינים

A world in one cubic foot *by David Liittschwager*

מה מיוחד במגוון הביולוגי בישראל?

הגיוון בתנאים הפיסיים והמיקום במפגש יבשות תורמים למגוון מינים גבוה

ישראל נמצאת ב- HOT SPOT עולמי

- הרבה מינים אנדמיים – ייחודיים לישראל
- "אבות" בר של מיני תרבות וצמחים רבים בשימוש רפואי
- ציר נדידת עופות בעל חשיבות עולמית – 500 מיליון לעונה!

מה מיוחד במגוון הביולוגי בישראל?

גיוון של אקלים ושל תשתית יוצרים מגוון גדול של מערכות אקולוגיות

מה הקשר בין המגוון הביולוגי ושרותי המערכת ?

- ✓ מגוון מבני מבטיח מגוון תפקודים
- ✓ ומבטיח גם מגוון מידע – למשל חומרי גלם לתרופות
- ✓ רשת בטחון - עמידות בפני הפרות וקטסטרופות
- ✓ שימור יכולת ההסתגלות לשינויים

המגמה - הידרדרות

בישראל קיימים 2288 מיני צמחי בר מקומיים.

426 ממיני צמחי הבר המקומיים (17%) בסכנת הכחדה.

בישראל קיימים 453 מיני חולייתנים - עופות מקננים, יונקים, זוחלים, דוחיים ודגי מים מתוקים מקומיים

280 מהם (61%) נתונים כיום בסכנת הכחדה מינים רבים נכחדו במהלך המאה ה-20

בישראל קיימים ???... מיני חסרי חוליות – דבורי בר, נמלים, חלזונות... מהם ??? נתונים כיום בסכנת הכחדה

דוב חום סורי

ראם

תנין

ברדלס

יען

המגמה - הידרדרות

מערכות אקולוגיות שלמות בסיכון – כדוגמת בריכות חורף, מערכות

מישור החוף – חולות, חמרה, וכורכר, מישורי לס בצפון הנגב

בסקר דבורי בר באזורי הכורכר של השרון ושל נס ציונה נמצאו 99 מינים, מהם 15 (9%) לא מוכרים למדע

בהסתברות גבוהה, עם הצטמצמות שטח המערכות האקולוגיות בישראל, אנחנו גורמים להכחדת מינים עוד לפני שזיהינו אותם!

**הבעיה: הרס וקיטוע בתי גידול,
מינים פולשים, זיהומים, שינויי אקלים.**

סכנת קריסה של שירותי המערכות האקולוגיות

פגיעה בחיי אדם ורווחתו

מודעות גוברת בזירה הבינלאומית

• חתימת מזכר הבנות בין ארגון הבריאות העולמי (WHO) לבין אמנת

המגוון הביולוגי (CBD)

• פרסום דוח משותף על הקשרים בין בריאות האדם ומגוון ביולוגי

(2015)

• זיהוי קשרים ליעדי פיתוח בר קיימא החדשים

של האו"ם (SDG's)

• זיהוי צורך בשיתופי פעולה בין מגזריים

Connecting Global Priorities:
Biodiversity and Human Health

A State of Knowledge Review

מיקוד – הסביבה העירונית

ויסות:

תשתיות
ירוקות

- ✓ איכות אוויר – ספיחת מזהמים
- ✓ אקלים מקומי – מיתון עומס חום
- ✓ נגר וניקוז
- ✓ מחוללי מחלות ומזיקים

מיקוד – הסביבה העירונית

תרבות:

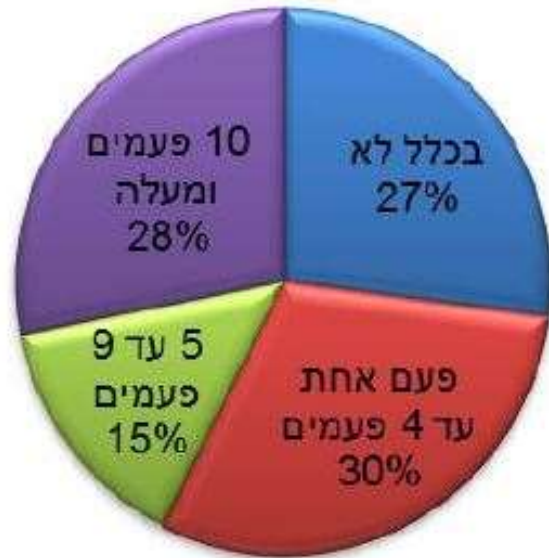
חשיפה לטבע

- ✓ פנאי, נופש וספורט
- ✓ חשיפה למגוון מיקרוביאלי
- ✓ השראה – יצירתית, רוחנית
- ✓ מצע לאינטראקציות חברתיות
- ✓ תחושת זהות ושייכות
- ✓ חינוך

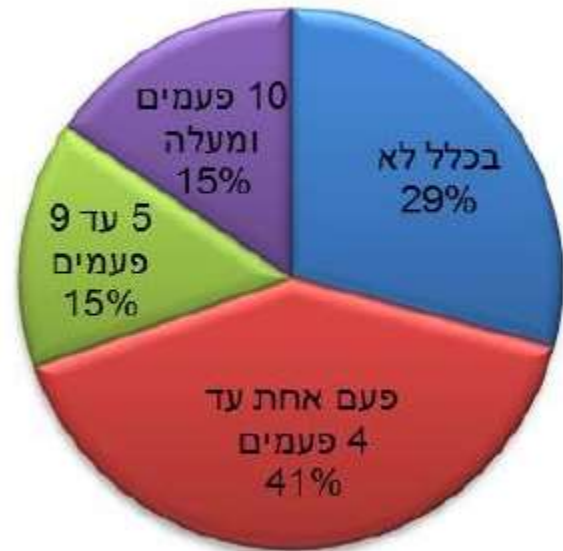

אתגר משותף – חיזוק הקשר בין האדם לטבע

ביקורים בחוף הים

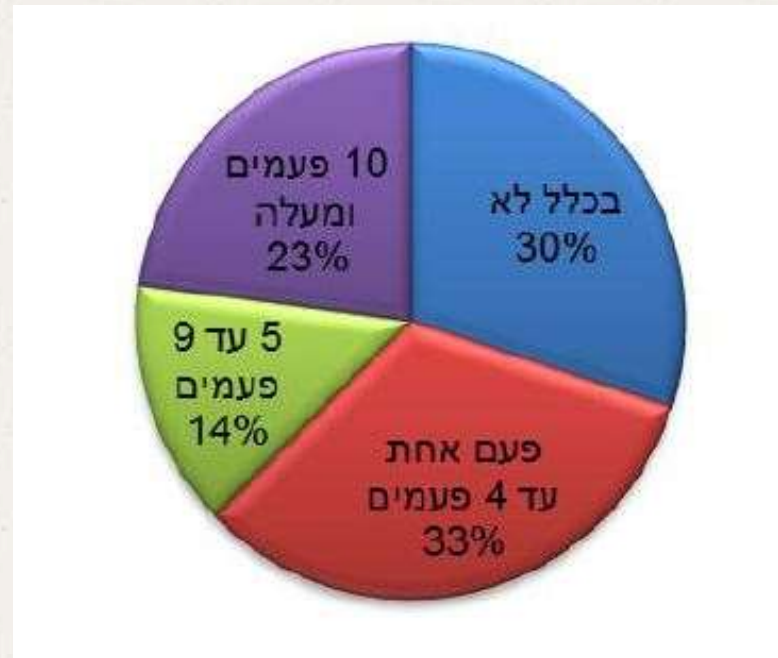

ביקורים בשמורות, יערות וגנים לאומיים

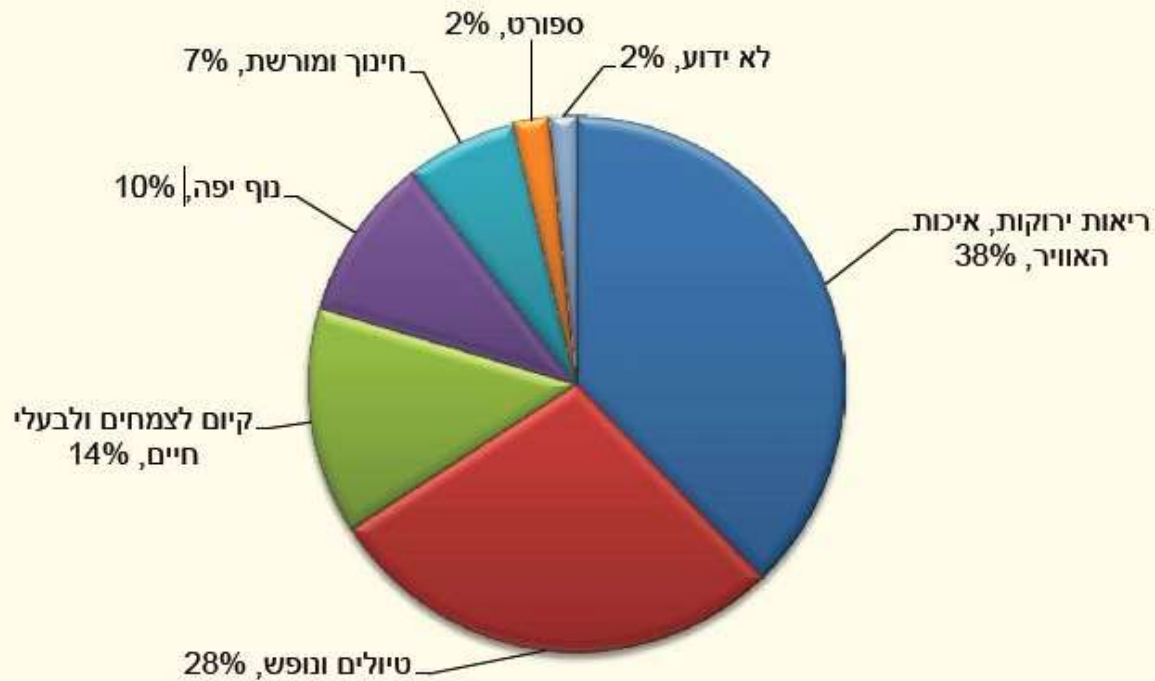
שימוש בשטחים הירוקים בעיר בישראל

ביקורים בפארקים עירוניים

מודעות לתועלות השטחים הפתוחים

בני 20 ומעלה לפי הערכת התועלת שבשימור שטחים פתוחים, 2014

מודעות

נגישות

איכות

כמות

תודה על ההקשבה

אנה טרכטנברוט

anatrak@sviva.gov.il

050-6233274